

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

číslo 25
PÁBITEL

Na podzimním setkání byl pokřtěn film

Muzeum získalo „posmrtnou“ masku

Již tradiční podzimní setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala se uskutečnilo v sobotu 26. listopadu odpoledne v Městské knihovně v Nymburce. Sešli se „věrní“, mezi nimiž nechyběli ani ti nejvzdálenější, například Ryszard Dykcik z polského Żarówa, jenž přivezl i půvabnou kolegyni z divadla, Sušilovi z Boskovic, Vašek Vorlíček z České Lípy, Milan Richter z Ústí nad Orlicí či Petr Drholec z Českých Budějovic, ale přijelo i několik nováčků.

Děvčata z knihovny připravila jako vždy perfektní prostředí a spoustu lahůdek včetně punče, paní Cimrová napekla výborné cukroví, nymburský pivovar dodal skvělé Postřižinské. Všem patří dík!

Za hlavní náplň příjemného odpoledne jsme si předsevzali, že budeme mít možnost navzájem si popovídat. Kromě toho bylo připraveno i několik programových příspěvků. Především to byl křest a promítnutí filmu Šifra mého psaní. Scénář k filmu napsal Honza Řehounek, režie se ujal Jirka Černý, kamery Václav Špaček z TV Port Čelákovice, finančním grantem projekt podpořil Středočeský kraj. Námětem filmu jsou texty Bohumila Hrabala - ěte je Jirka

Teper, které hovoří o Nymburce, kamera obrazem mapuje místa, o nichž je v textech řeč. Lze říci, a na tom se shodli všichni, kteří se slavnostní projekce zúčastnili, že se povedlo hodnotné dílo připomínající novou formou tvorbu Bohumila Hrabala a jeho vztah k Nymburku. Videokazetu nebo DVD si zájemci mohou objednat v Městské knihovně v Nymburce.

A když už jsme měli na setkání Jirku Tepera, nymburského básníka, požádali jsme ho, aby přečetl několik svých básní z připravovaných sbírek Žabky na Labi a Pštrosí blues (vyšly před Vánoci).

Honza Řehounek pak promítl DVD ze své návštěvy prvního ročníku divadelního festivalu Ostře sledovaná Hrabalova Polná.

Tomáš Mazal pohovořil o své účasti na konferenci s názvem Kolem Bohumila Hrabala v italském městě Udine. Pak Tomáš věnoval do sbírek expozice Bohumila Hrabala nymburského muzea „posmrtnou“ sádrovou masku Bohumila Hrabala, kterou mu v roce 1953 sejmul Vladimír Boudník.

Dušan Sušil promítl několik fotografií z Postřižinového koncertu v pivovaru v Dalešicích.

Bylo to pěkné setkání. Už se všichni těšíme na Hrabalovo Kersko, jež je plánované na sobotu 20. května.

Goodbye - Libeň

Jako by sám Osud poslal mě před deseti lety do pražské čtvrti Libeň, nechat se zaměstnat v centrále rakouské firmy Julius Meinel, jen kousek - doslova pár metrů - od nenápadné uličky Na Hrázi. Uličky, kde v letech 1950 - 1973 v domě č. 24, ve dvoře, v prostoru bývalé kavárny bydlel Bohumil Hrabal.

A tak jako on tehdy na počátku padesátých let minulého století sám pro sebe objevil krásu periferie Libně, tak i já jsem v polovině devadesátých let minulého století pozvolna vstoupil do míst a dějů dávno minulých, abych tak ještě na vlastní oči spatřil a nasál atmosféru zbytků staré Libně... poslední artefakty estetiky periferie, které už od 60. let minulého století socialismus se svojí přízračnou estetikou začal bezohledně vylamovat zuby. A skutečně shledával jsem tu ještě mizející secesní nápisy firem na odchlípnutých fasádách domů, téměř dadaistické fragmenty písmen neonových trubíc nad obchůdky, kde už se prodává pětikrát jiné zboží, vyhřezlý štít oznamující prodej uhlí a paliva třící nad prodejnou s elektronikou veteší, nahrbené objekty bývalé židovské továrny na vydělávání koží, mysticky zasmušilou synagogu, dávno zavřený a zpustošený, kdysi velkolepý palác Svět s elegantní taneční kavárnou, restaurací a přízemním automatem, alkoholy nasáklou lidovou hospodu U Horkých s osazenstvem zbědovaných existencí, i obskurní antikvariát v přízemí secesní Sokolovny... Všechna ta místa, kde na samém počátku padesátých let minulého století „něžní barbaři“ Bohumil Hrabal, Egon Bondy, Vladimír Boudník... „zde sedávali nejen na hrázi nejen věčnosti, ale i nekonečna, zde psávali svoje první knihy... pili od Vaništvu kvanta piva... předčítali si svoje texty... a milovali věčnost tak, že radostí křičeli smíchy“.

A také záhy jsem poznal a pochopil, že tu současnou dnešní Libeň, jejího genia loci již nehýčkají Múzy básníků, ale Draci novodobých investorů... a začal jsem chápat, jak uhrančivý je pohled na pustošení zbytků této staré Libně... kterou jsem si zamiloval i já.

Hodiny toulával jsem se příkrými stráněmi Šlosberka až k Bulovce, stále venkovskou atmosférou Kotlasky na druhou stranu k Hájkou, podél romantických zákoutí slepého ramene Vltavy... s radostí návratu jsem očima ohmatával ten cíp staré Libně, když nočním rychlíkem vracel jsem se letos z Lipska, později i z Berlína (četl jsem z knihy o spisovatelích - v Libni počal jsem ji psát), z okénka zvolna jedoucího vlaku objíždějícího magickou kouli libeňského plynojemu, nahlížel jsem pokradmu do svítících oken domů u trati, byť jen na pár vteřin vstupoval do věčné se opakujících příběhů libeňských obyvatel...

V Libni mi Bohumil Hrabal „objevil“ dávno zaniklou „Skupinu libeňských psychiků a surrealistů“ působících na počátku padesátých let kolem bratří Vávrů, Jiřího Šmorance a Zdeňka Buřila, nevím už kdo mi dal do ruky zežloutlý sklepní časopis ze šedesátých let minulého století „Divoké víno“ abych tak poznal Ludvíka Hesse a jeho

„Klub poezie“, malíře a restaurátora Václava Špaleho, principála sdružení Serpens působícího v libeňské synagoze, neuvěřitelně báječnou Marii Štichovou, žijící svá dokonale osamocená léta stáří v do země mizejícím a rozpadajícím se přízemním domečku s malou zahrádkou, snad u Jiřího Trnky dávno tušenou, kde jsme strávili bezbřehý čas hovorem o věcech zdánlivě pošetilých... přes Marii a „blues libeňského plynojemu“ byl jsem na dálku namotán k Josefu Škvoreckému, píšeme si doposud, a spoustu jiných a dalších přátel, co jsem v Libni kdy potkal... nekonče Janem Slavičkem, nočním hlídačem Divadla Na Palmovce.

Nyní, po deseti letech (z hlediska času směšně zanedbatelných), mě zase tentýž Osud z Libně vyvádí, jen on ví kam. Rakouská firma s tradicí a mouřením v červeném fezu nad šálkem kávy Julius Meinel z Libně i země odchází, z Libně - nikoliv ze země - odcházím i já.

Na rozloučenou šel jsem se ještě projít „moji“ starou Libni, do míst, kde se od čtr-

Ladislav Klíma:
„...základy vzletly do výše,
vrcholy klesly nejnižší.“
Libeň, v listopadu a prosinci 1916

mem Bohumila Hrabala z roku 1988 a připomenul si k tomu tehdejší slova spisovatele: „...s rozkoší i dnes postávám v Libni a dívám se, jak odchází všechno to staré a zteřelé... A jsem šťasten že jsem u toho, že tohle vidím, že mohu vejít do srdce toho zbořeníště, které nikdo nehlídá a s jistou perversitou mohu vychutnávat okamžik sladké apokalypsy pádu staré Libně, ke které mám vzpomínkou klíč ke kráse, kterou jsem žil až do té doby, než budu zasypán časem tak, jako byl zasypán židovský hřbitov a ta střecha dílny, na které jsem ve slunci psával moje texty.“

V němém údivu, asi právě pro ono s Libni na rozloučenou - sledoval jsem tu „líbeznou apokalypsu“ staré čtvrti a tak nějak vnitřně přitakával básníkovi... pak dojat, popotáhl jsem a rukávem si otřel nos nebo oči, nevím už, byla zima. Na ulici vedle, v malé jídelně bufetu na stojáka, nad talířem kouřící drůtkové polévky drobil jsem chléb jak čas minulý... vedle mě muži ve vařácích od prachu ze zbořeníště ghetta, kulichy na hlavách, vysoké boty od bahna, měkká slovenština drsných

náctého století rozkládalo nevelké židovské ghetto, postupem staletí asanované. Když jsem zašel v místa, kde v rozhraní klikatých uliček Voctářovy, Vojenovy, Jirchářské a Kožní stávaly poslední zbytky uceleného komplexu domů historické Libně... zaslechl jsem nejprve a záhy ušel, jak rypadla a bagry se s děsivým lomozem zakusují do kamenného zdíva vetchých domů, jak strhávají dřevěné střechy, praskají staleté trámy jako párátko a těžká terénní nákladní auta odvázejí sutiny posledních zbytků kamsi na skládku za město... aby na uvolněném místě vzniklo nové, ze skla, moderní multifunkční obchodně - zábavní centrum, nové exkluzivní byty pro nové obyvatele nové Libně nové epochy.

A naráz vybavil jsem si útlu samizdatovou knižičku, fotoreportáž Ládi Michálka nazvanou „Konec Hráze Věčnosti“, onu nemsynlnou demolicí jedné části ulice i s do-

slov, dvacet deka ovarového kolena, dvojitá hořčice s křenem, na svátky domů až za Prešov... Vyhrnul jsem si límec u kabátu jak to nejvíce šlo a vyšel zpět na hlavní třídu, vyzdobenou svítícími barevně blikajícími vánočními kometami.

TM

Libeň, v prosinci 2005

P.S.: Za pár dní co zbývá do konce roku, už radiátory topení budou studené, z hrnku zeleného čaje se nebude kouřit na římse za oknem v ulici U Libeňského pivovaru, zhasne světlo, počítačová síť bude odpojena, mailová adresa nebude přijímat a konečně ani odesílat žádné zprávy, vše nepotřebné odvezeno na skládku či do spalovny, dveře zamčeny.

Tak to bývá ... mobil zůstal.

(od ledna už jen na nový e-mail: mazal.tom@seznam.cz)

Hrabalova ostře sledovaná Polná

První ročník divadelního festivalu Hrabalova ostře sledovaná Polná proběhl od 27. do 29. října 2005 v Polné. Jelikož je pořádán v závěru října, nese podtitul Divadelní perličky pohladí na Dušičky.

Proč se právě Polná stala místem pro takto pojatou divadelní přehlídku, vysvětlil 27. října deník Jihlavské listy: „Spisovatel Bohumil Hrabal žil v dětství po nějaký čas v polenském pivovaru. Byť pro své slavné Postřižiny čerpal také z prostředí pivovaru v Nymburce, kde žil posléze, stál v Polné údajně s maminkou i na divadelních prknech v inscenacích místního spolku Jiří Poděbradský.“

Ve skutečnosti to bylo tak, že jako čtyřletý byl obsazen do role Jeníka Vojnara v Jirás-

Nevelký soubor pěti lidí - Eva Janáková, Michael Kaňok, Hynek Bouček, Milan Schejbal a Vladislav Knapp, každý v několika rolích, rozjel řadu divadelních obrazů čerpajících z Diamantového očka, Romance, Chcete vidět zlatou Prahu?, Barona Prášila a Pábitelů s obrovským nasazením a se smyslem pro autorovo pábení. Od téměř vyprodaného hlediště polenského kina, jemuž divadelní využití velice sluší, si zasloužili neutuchající potlesk s mnohanásobnou děkovačkou.

V dalších dvou dnech následovala divadelní představení v podání Adivadla Havlíčkův Brod, souboru Bratří Mrštíků Bolevadice, Divadla Kámen Praha, Divadelního spolku Tyl Rakovník a Divadla Čtyřlístek z Frýdku Místku.

„Jsem rád, že díky iniciativě našich divadelníků můžeme k bohatému kulturnímu životu našeho města přiřadit nově zrozenou divadelní přehlídku. A mohu-li to posoudit z pohledu diváka, nastartována byla zdařile,“ řekl pan starosta Skočdopole.

Jak jsem již napsal, cítil jsem se v Polné skvěle. A to

i proto, že jsem zde našel přítele, s nímž jsme se osudově seznámili 13. února 1997 před krematoriem ve Strašnicích, při jedenapůlhodinovém čekání v sychravém dopoledni, než nás vpustili do obřadní síně na rozloučení s Bohumilem Hrabalem. Honza Prchal je nejen nadšeným obdivovatelem Bohumila Hrabala, členem Klubu čtenářů Bohumila Hrabala a badatelem v historii pobytu Hrabalových v Polné, ale také zanícený polský patriot. Bez něho se zde zřejmě neobejde žádná kulturní akce, je předsedou městské kulturní komise, jednatelem Klubu za historickou Polnou,

Pábitelé Milan Schejbal a Vladislav Knapp

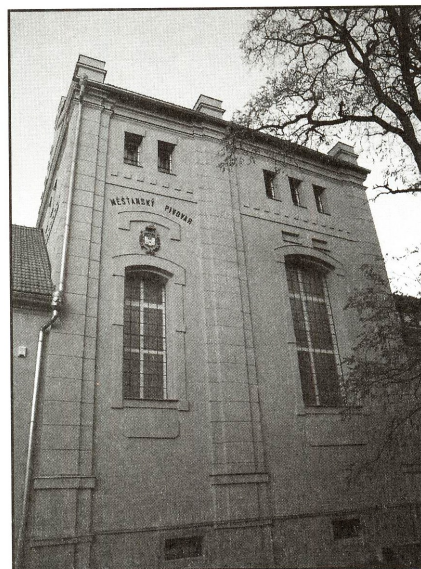
kově Vojnarce, do níž ho jistě prosadila jeho matka, nadšená ochotnice, která i se svým manželem Francinem patřila k neaktivnějším polenským ochotníkům.

I přesto, že Hrabal nenapsal ani jednu divadelní hru, patří k nejhranějším českým autorům.

„Naším záměrem je, oživit jméno Bohumila Hrabala v Polné a našim divadelním divákům přinést kvalitní divadelní tvorbu. To znamená, že v každém ročníku bude obsaženo hrabalovské téma s uvedením alespoň jedné inscenace podle Hrabalovy předlohy,“ vysvětluje záměr Divadla Duha Polná Petr Vaněk, hlavní iniciátor nově zrozeného festivalu.

Dostalo se mi od organizátorů té cti být na festival pozván a dokonce ho spolu s panem starostou Jindřichem Skočdopolem zahájit. A mohu říci, že jsem se v Polné cítil jako doma. Stejně jako Maryška a Francin Hrabalovi před mnoha lety. Hrabalovu ostře sledovanou Polnou jsem odbavil s železniční výpravkou a v červené čepici výpravčího. Bylo v tom i kousek Hrabalova pábení, neboť do Polné sice vedou koleje a mají tady i nádraží, ale vlaky sem už nejzdí nějakých dvacet let.

A pak už se rozjel onen symbolický vlak šesti divadelních představení, v němž se role lokomotivy ujala inscenace Anebdivadla Praha Pábitelé, v režii Milana Schejbal. Ač měla premiéru již v roce 1982 a v Polné to byla její repríza s neuvěřitelným číslem 158, působila svěže a diváci se velmi dobře bavili.

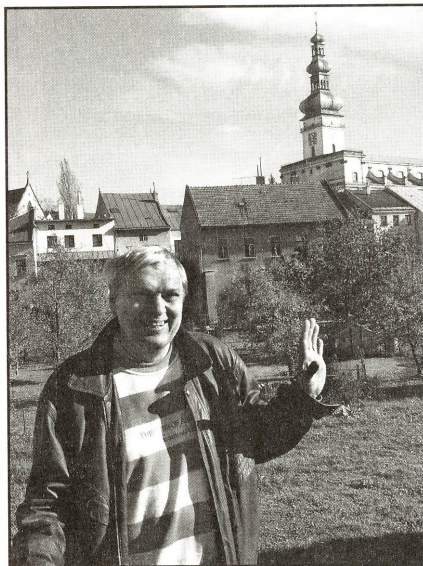

Měšťanský pivovar dostává opět důstojnou podobu

aktivním muzikantem, autorem a vydavatelem celé řady regionálních publikací. Takže jsem v pátek 28. října měl toho nejzasvěcenějšího průvodce po krásném městě Polná. Navštívili jsme monumentální chrám Nanebevzetí Panny Marie s nádherným barokním interiérem, v němž právě probíhala soutěž mladých varhaníků pod patronátem sídelního biskupa královéhradeckého Msgra. Dominika Duky, zdejší středověký, nově zrekonstruovaný hrad - sídlo muzea, přilehlý zámek, v němž sídlí městské kulturní zařízení včetně kina (divadla) a příjemné restaurace. Na Husově náměstí jsme postáli u kašny, v níž se kdysi malý Bohoušek Hrabalů málem utopil. Nemohli jsme nezajít k Měšťanskému pivovaru - místu pobytu Hrabalových v Polné, donedávna ruina, dostává zásluhou podnikatele Ivana Vlacha opět důstojnou podobu a nové využití. Zajímavé je židovské ghetto s bohatou historií - sem patří i známá Hilsnerova aféra. Bohumil Hrabal ji popsal v Morytátu o smrti Anežky Hrůzové. Dokonce jsme se zajeli podívat na místo, kde byla Anežka Hrůzová zavražděna.

„To má pro mne i osobní souvislosti. Doktor Michálek pitval Anežku Hrůzovou, oživoval téměř utopeného Bohumila Hrabala a mne přivedl na svět,“ říkal Honza Prchal, když jsme stáli před někdejší domem doktora Michálka.

Nerad jsem se s Polnou, s Honzou Prchalem a dalšími novými přáteli loučil. Zřejmě ale ne nadlouho, neboť Poleňáci se chytají do Nymburka. Chtějí si prohlédnout město, Hrabalovo muzeum, pivovar, seznámit se se členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala. Pan Ivan Vlach má zájem pro svoji chystanou restauraci v polenském pivovaru odebrat z toho nymburského Postřižinské pivo. Na slavnou Mrkvancovou pouť v příštím roce si chtějí z nymburského muzea vypůjčit hrabalovskou výstavu. A určitě se vypravíme na druhý ročník Hrabalovy ostře sledované Polné, stejně jako Poleňáci přijdou, jak slíbili, na Hrabalovo Kersko. *Honza Řehounek*

Honza Prchal a jeho Polná

Profesor benátské univerzity a překladatel Hrabalových děl do italského Sergio Corduas si v Terstu prohlíží výstavu Hrabal: Immagini di un tenero barbaro. Foto Tomáš Mazal

O Hrabalovi v Itálii

Ve dnech 27. - 29. října se na univerzitě v Udine v Itálii uskutečnila konference nazvaná Interno a Bohumil Hrabal (Kolem Bohumila Hrabala).

Přednášeli na ní Milan Jankovič (Akademie věd ČR, Praha), Michael Špirit (Univerzita Heidelberg), Francois Esvan (Univerzita Neapol), Annalisa Cosentino (Univerzita Udine), Ivo Vodseďálek (spisovatel, Praha), Jiří Grutorád (ředitel knihovny Libri prohibiti, Praha), Ivo Krobot (Divadelní fakulta JAMU Brno), Francesco Pitassio (Univerzita Boloňa), Petr Oslzlý (Divadelní fakulta JAMU Brno), Josef Zumr (Akademie věd ČR, Praha), Giuliana Polenta (psychoanalytička, Řím), Jiří Pelán (Karlova univerzita Praha), Sergio Corduas (Univerzita Benátky), Xavier Galmiche (Sorbonna Paříž) a Tomáš Mazal (spisovatel, Praha).

V doprovodném divadelním večeru vystoupili Massimo Somaglino, Ivo Krobot, Ivana Oviszach, Tomáš Mazal a Josef Čechil. V Terstu také proběhla filmová retrospektiva hrabalovských filmů.

„Italové připravili z fotografií použitých v mé knize skvělou výstavu, která byla už v Miláně, v Římě, Palermu a Terstu a ještě bude putovat. V Terstu probíhala v městské knihovně s názvem Hrabal: Immagini di un tenero barbaro. Se stejným názvem vydali rozsáhlou, velmi zdařilou knížku. Výstavu doplnila ještě kolekce zapůjčená nymburským muzeem a soubor samizdatů z muzea Libri prohibiti. Ohlas byl skutečně velký,“ řekl Tomáš Mazal.

KDE SE CO ŠUSTLO

Ústecké ozvěny, měsíčník pro občany Ústí nad Orlicí, jehož vydavatelem a šéfredaktorem je Milan Richter, otiskuje informace o akcích Klubu čtenářů Bohumila Hrabala.

Polenský zpravodaj, také, díky našemu členu - Honzovi Prchalovi, informuje o Klubu čtenářů Bohumila Hrabala. V prosincovém čísle otiskl článek Honzy Řehouneka o divadelní přehlídce Hrabalova ostře sledovaná Polná, k němuž přidal jeho biografii.

Dráhař, zpravodaj Klubu železničních cestovatelů, otiskl v číslech 105 a 106 dva články Honzy Řehouneka: Železniční kariéra Bohumila Hrabala a Ostře sledované vlaky (s pozvánkou do nymburského muzea).

Zpravodaj Dobruška (říjen 2005) otiskl článek Honzy Řehouneka Bohumil Hrabal a Dobruška. Z iniciativy Vaška Pokorného byl upravený text článku vtištěn jako dvojlist (dostali jste ho jako přílohu prosincového Nymburského pábítele). S další úpravou v rozšířené podobě je pod názvem Dobrušický expres Bohumila Hrabala přílohou dnešního vydání Nymburského pábítele. Po vložení ještě jednoho listu s názvem Přivítivé město Dobruška bude sloužit v nadcházející turistické sezóně k propagaci ve městě Dobrušce.

Nakladatelství Kaplanka (Jan Řehounek) Nymburk vydalo další ze série hrabalovských pohlednic (otištěné v minulém čísle Nymburského pábítele). Tentokrát má téma Spisovatel - železničář Bohumil Hrabal a je i pozvánkou do nymburského muzea.

V pivovaru v Dalešicích, místě, kde byly nafilmovány Postřižiny, se 25. srpna loňského roku uskutečnila velmi zdařilá akce s názvem Poetické vzpomínky - Postřižinový koncert. V režii Rudolfa Chudoby vystoupili Peter Dvorský - tenor, Magda Vášáryová, Miroslav Donutil, Jiří Menzel, Jozef Malík - klavír.

Škoda, že jsme se o konání takovéto akce dozvěděli až po půl roce od jejího konání.

Mezi stovku, dvěma filmovými kritiky Richardem Schickelem a Richardem Corlisem pro americký časopis Time vybraných nejlepších filmů všech dob se dostal hrabalovský film režiséra Jiřího Menzela Ostře sledované vlaky. Po Oscarovi z roku 1968 se mu tak dostalo i po letech dalšího prestižního ocenění.

A je věru ve velmi dobré společnosti. Vždyť spolu s ním se na výsluní hřejí například Metropolis německého režiséra Fritze Langa, Světla velkoměsta Charlie Chaplina, japonský snímek Žit režiséra Akiry Kurosawy, polský Dekalog Krzysztofa Kieslowského, Pulp Fiction Quentina Tarantina, Mluv s ním Španěla Pedra Almodóvara či Schindlerův seznam Stevena Spielberga.

„Mají zkrátka dobrý vkus,“ řekl režisér Jiří Menzel.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel č. 25 - 1. února 2006. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Kateřina Kvízová, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel. 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Potoční ul., Nymburk, tel. 325 513 025. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 180 ks.